Identificació de l'element

Denominació: SON BORDILS

Clau: B-006

Codi: INC- D091

Grau de protecció: A2

Tipologia: cases de possessió

Ús actual: abandonat

Autoria: -

Estil o corrent: tipologia tradicional

Identificació espacial

Municipi: Inca

Situació: Carretera Inca – Sineu (Polígon 4, Parcel·la 37)

Coordenades UTM: X: 495786/ Y: 4392797

Altitud: 90 m

Entorn: rústic

Referència cadastral: 07027A00400037

Notes històriques

Propietat de Joan Baptista Bordils, donzell de Mallorca, durant les segles XVII- XVIII. La família Bordils conservà els terrenys fins al 1808, any en que va morir sense descendència Joan

Baptista de Bordils i Tamarit, i gran part del seu patrimoni, incloent la possessió, passà a la Confraria de Sant Pere i Sant Bernat. L'any 1818 era propietat de Martí Boneo i, a finals del segle XIX pertanyia a Manuel Villalonga i Pérez, ciutadà. En aquest moment era una de les propietats de major producció vinícola del terme municipal d'Inca. Dins aquest terreny es va construir a l'any 1879 l'estació de ferrocarril. A l'any 1935 es projectà un aeròdrom per fer-lo servir com a lloc d'entrenament militar.

Segons l'Arxiduc, és un dels cinc cellers que cita l'Arxiduc com de major producció del poble, entre els 67 principals que anomena de tota l'illa.

Descripció de l'element

Descripció estructures: cases de possessió de buc atípic en forma de T, avui deshabitades amb un estat molt deficient de conservació. Es composa d'un cos principal i d'altres edificacions auxiliars.

A la façana nord hi ha una portassa d'arc d'ansa-paner amb dovellam de marès i escopidors de pedra viva, que dóna accés a una clastra tancada pel celler i cups, amb dos sistemes de cups separats. El primer pis de la façana sud presenta una l*oggia* de dos arcs d'ansa-paner sobre pilastres amb rellotge de sol. Sota ella, a manera de portal forà, gran arc d'ansa-paner que dóna a una carrera semitancada a on es disposen les cases dels pagesos i dels senyors.

L'element més característic és un gran celler cobert per sis voltes d'aresta amb arcs formers sobre dues pilastres octogonals i el complex de tres cups i obradors d'oli.

Els interiors es troben majoritàriament en estat ruïnós. Destaca una xemeneia manierista situada al primer pis, amb les armes de la família Villalonga , i en els baixos una gran cisterna de pedra viva amb dos brocals.

El conjunt es completa per una sèrie d'edificis auxiliars de diferents fàbriques.

A les pallisses hi ha dos arcs rodons, a la separació de crugies.

Cronologia: moderna (edificació primitiva a finals s. XVII; important reforma al s. XIX)

Criteris de datació: fonts bibliogràfiques

Classificació general: arquitectura civil

Accessibilitat: vehicle ordinari

Funcionalitat: habitatge i celler que es va destinar al cultiu de la vinya. Actualment les edificacions estan abandonades.

Materials i tècniques de construcció: façana nord de paredat en verd de junta plena i cantonades de pedra viva; façana sud també de paredat en verd, enllestida de morter de calç.

Bibliografia

AAVV. Gran Enciclopèdia de Mallorca. Palma, Promomallorca, 1991. Tom VII, p.99.

AAVV: *Inventari de Cellers. Inca*. Consell de Mallorca. Fitxa 43.

Berard i Solà, J.: *Viaje a las villas de Mallorca 1789*. Lluís Ripoll, 1983

Lluís Salvador, Arxiduc d'Austria: *Las Baleares descritas por la palabra y el dibujo*. Mallorca. Palma, José J. de Olañeta, 1987. Tom V, p. 273.

Estat de conservació

Estat de conservació: molt deficient; majoritàriament en estat ruïnós

Causes del deteriorament: abandonament, plaga de formiga blanca que ha afectat les estructures de fusta; entrada contínua d'aigua per falta parcial de coberta.

Defectes de conservació: despreniments de materials, desaparició de part dels tancaments, coberta, paviment i fusteries; caiguda de part dels forjats; humitats, aixecament de paviments...etc.

Perills eventuals: caiguda d'elements estructurals

Treballs realitzats: reformes i modificacions en el segle XIX. L'antic accés a la finca des de la carretera de Sineu està paredat. La finca està avui dividida en dues; la carretera de Sineu marca la partió.

Protecció de l'element

Grau de protecció: A2

Protecció proposada: conservació íntegra (façanes, estructures i cobertes)

Usos permesos: els mateixos de la zona o els que es detallen en el Pla General d'Ordenació urbana (PGOU), d'acord a la seva qualificació

Elements destacats a preservar: l'espai del celler

Intervencions preferents i admissibles: tasques de manteniment i consolidació de les estructures; preservar la singularitat ambiental de l'edifici i el seu entorn. Conservar volum (inclòs el gàlib que defineix la silueta), estructura i configuració interior del celler; conservar la diafanitat del territori que l'envolta.
A l'interior dels edificis, afectats per la formiga blanca, es procurarà preservar tot el que no hi estigui afectat; de totes maneres, serà necessari un informe previ per part d'un tècnic de patrimoni, abans de concedir la llicència, que concreti quins elements s'han de conservar. El projecte que s'autoritzi haurà de recollir les directius d'aquest informe.
Conservació de les estances agrícoles, com les pallisses, així com els elements hidràulics, que es troben al costat de les cases de possessió. Manteniment dels espais definits per les clastres i carreres.

Propietat: particular

Classificació del sòl: rústic (SRG)

Protecció existent: element inclòs en l'anterior catàleg de patrimoni del municipi, realitzat el 1998.

Altres / Observacions: els dos rellotges de sol es troben catalogats en una fitxa a part: INC-F037.

Zona de protecció de l'element

Àmbit d'influència: s'estableix un àmbit de protecció de 100 m de radi al voltant del conjunt de les cases de possessió.

Definició de les intervencions preferents sobre l'entorn de l'element: tasques de manteniment, conservació i neteja de la zona on es troba Son Bordils. Aquesta es preservarà com a paisatge agrícola, impossibilitant la construcció de nous edificis. Dins l'àrea de protecció s'inclouen diversos edificis i espais d'ús agrícola de les cases de possessió.

Plànol de delimitació de l'àmbit d'influència: veure plànol adjunt

Galeria

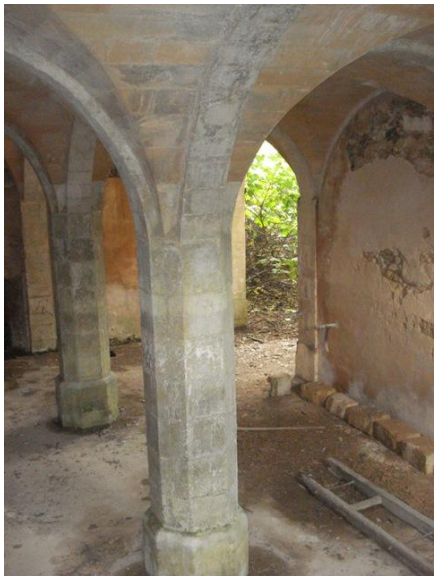
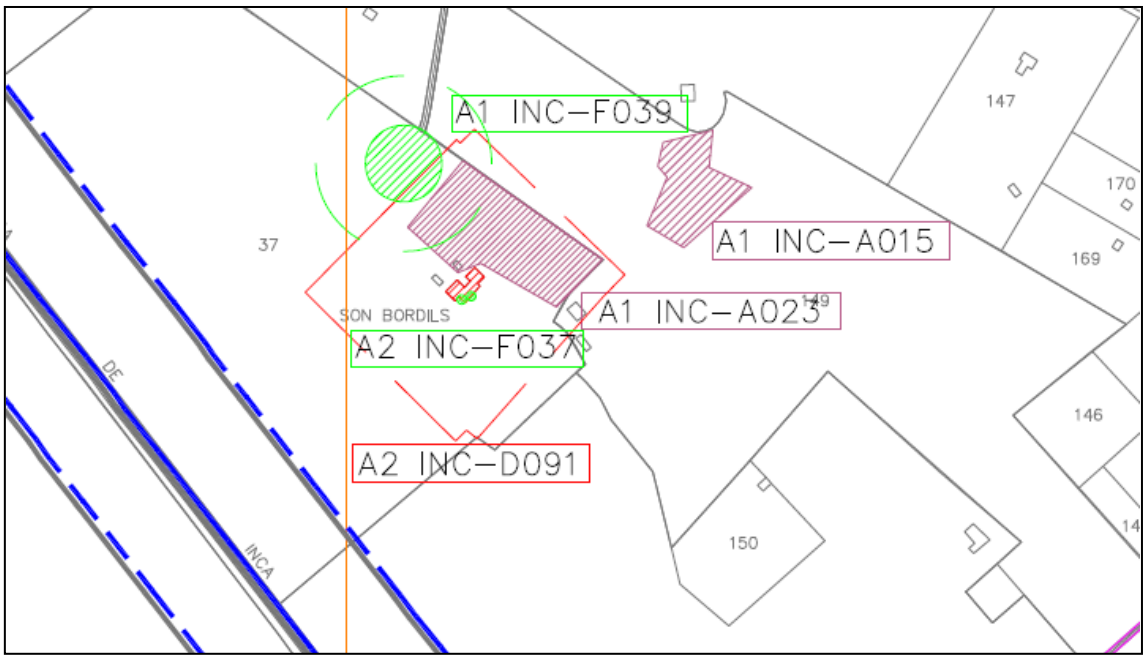
Plànol de situació